Factsheet 2023-1
Basisvaardigheden PO

NATIONAAL COHORTONDERZOEK ONDERWIJS
van het NRO

Rekenvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden

Goede basisvaardigheden in taal en rekenen zijn van cruciaal belang om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. Helaas heeft een deel van de leerlingen in het primair onderwijs moeite met de beheersing hiervan. Kinderen en jongeren hebben basisvaardigheden nodig om alle schoolvakken succesvol te kunnen volgen, maar ook om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Om die reden is in 2022 het Masterplan basisvaardigheden geïntroduceerd, met als doel om op een duurzame manier de basisvaardigheden van de Nederlandse leerlingen te evalueren en indien nodig te verbeteren.

Met deze nieuwe reeks factsheets willen we inzicht geven in de ontwikkeling van de basisvaardigheden van leerlingen in het Nederlands primair onderwijs. We kijken naar de Cito-vaardigheidsscores van rekenen-wiskunde, ten behoeve van de basisvaardigheid ***rekenvaardigheid***. We gebruiken hiervoor data uit de leerlingvolgsystemen en het NCO. In deze factsheet kijken we voornamelijk naar de eindtoets (E-toets: afname in mei-juni). Deze factsheet dient als een eerste monitor en geldt als een soort nulmeting, omdat we het beeld van de beheersing van rekenvaardigheid bekijken tot en met 2021/2022, het schooljaar vóór het Masterplan basisvaardigheden werd geïntroduceerd. We presenteren in deze factsheet zowel (de ontwikkeling van) absolute vaardigheidsscores als het percentage leerlingen dat een bepaald referentieniveau heeft behaald.

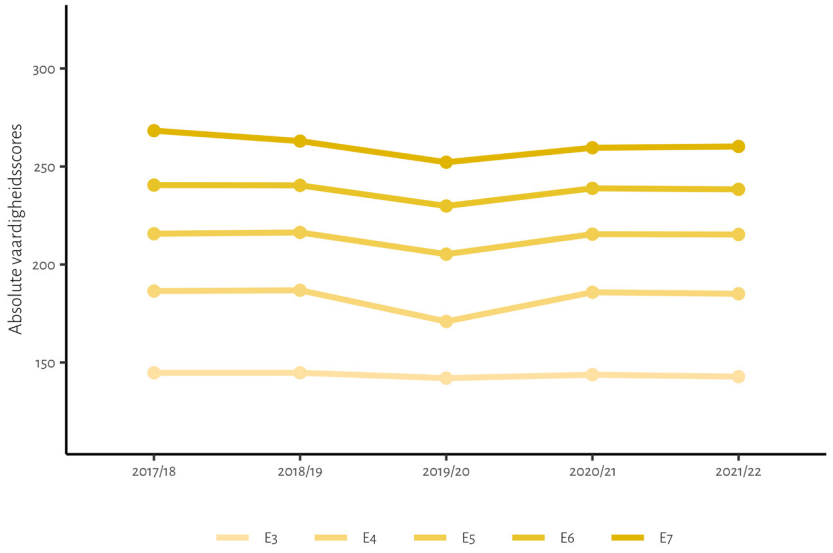
In deze factsheet laten we trendanalyses zien over vijf schooljaren, maken we het startniveau in groep 3 inzichtelijk en vertalen we vaardigheidsscores naar referentieniveaus voor groep 6 en 7. Dit doen we telkens voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2021/2022. Middels cohort-analyses volgen we vijf cohorten van groep 3 tot en met groep 7. Het oudste cohort zat in 2017/2018 in groep 7 en het recentste cohort in 2021/2022. De analyses zijn berekend op ongeveer 2100 basisscholen in Nederland.

Highlights

- In alle analyses zien we een lagere vaardigheidsscore in het schooljaar 2019/2020, het schooljaar waarin COVID-19 uitbrak.
- Vanaf schooljaar 2020/2021 herstelden de behaalde vaardigheidsscores rekenen-wiskunde zich weer, met uitzondering voor leerlingen in groep 6 en 7. Daar liggen de vaardigheidsscores nog steeds lager dan vóór COVID-19.
- In 2019/2020 hebben minder leerlingen de referentieniveaus 1F en 1S behaald voor rekenen-wiskunde op de E-toets van groep 6 en groep 7.
- Het startniveau in groep 3 is relatief stabiel in alle schooljaren.

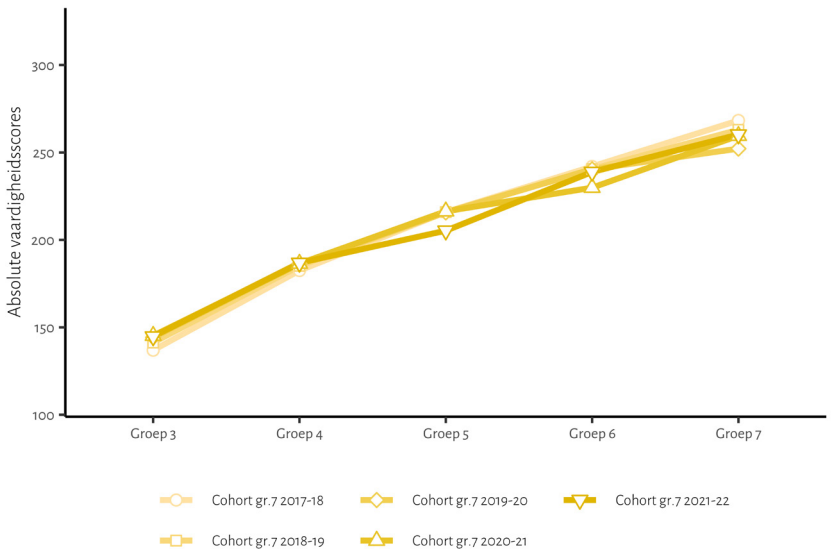
In **Figuur 1** zien we de gemiddelde vaardigheidsscores voor rekenen-wiskunde op de E-toetsen voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2021/2022. Wanneer we schooljaren 2017/2018 en 2021/2022 vergelijken zien we een lichte daling in vaardigheidsscores. Het verschil is echter niet noemenswaardig groot. De grootste daling in vaardigheidsscores zien we terug in groep 7. Leerlingen in groep 7 behaalden in het schooljaar 2017/2018 een gemiddelde vaardigheidsscore van 268, in het schooljaar 2021/2022 was dit 260.

Figuur 1. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor groep 3 t/m 7, schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

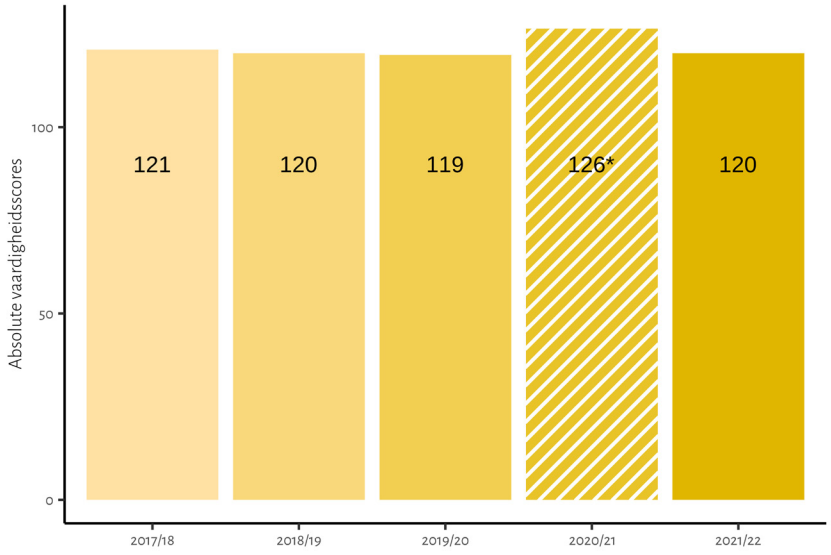
In **Figuur 2** presenteren we de absolute vaardigheidsscores van de E-toetsen per cohort. Hierdoor kunnen leerlingen van groep 3 tot en met 7 gevolgd worden gedurende hun hele basisschooltijd. In **Figuur 2** zien we vijf cohorten op elkaar geplot. Wanneer een bepaalde groep binnen een cohort afwijkt van de andere cohorten valt dit dus direct op.

Figuur 2 laat zien dat leerlingen in groep 3 en groep 4 over alle cohorten heen gemiddeld vergelijkbare vaardigheidsscores behalen. Dat is ook zo voor groep 5, behalve voor het cohort 2021-22. Verder hebben de leerlingen van het cohort 2020-21 in groep 6 iets lagere absolute vaardigheidsscores en hebben groep 7-leerlingen van het cohort 2019-20 lagere absolute vaardigheidsscores vergeleken met groep 7-leerlingen van andere cohorten.

Figuur 2. Absolute vaardigheidsscores op E-toetsen rekenen-wiskunde voor de groep 7-cohorten van 2017-18 t/m 2021-22

Figuur 3 geeft het startniveau van groep 3 leerlingen weer. We zien dat groep 3-leerlingen in het schooljaar 2017/2018 gemiddeld een vaardigheidsscore van 121 behalen. Dat gemiddelde is relatief stabiel gebleven over de jaren heen. Het COVID-19 schooljaar 2020/2021 wijkt om meerdere redenen af van de andere schooljaren en laat zich daarom niet goed interpreteren en met andere schooljaren vergelijken.

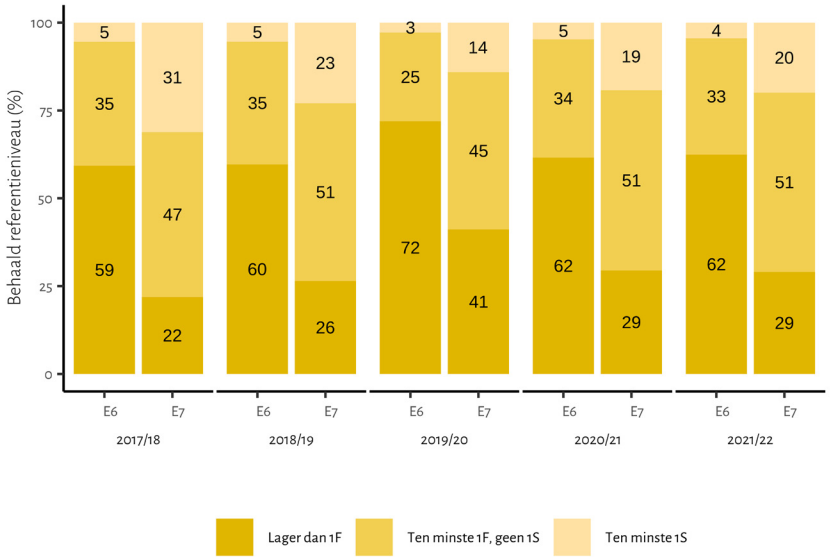

Figuur 3. Startniveau van leerlingen rekenen-wiskunde in groep 3 weergegeven in absolute vaardigheidsscores van M-toetsen, schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

Noot: *De absolute vaardigheidsscores in het schooljaar 2020/2021 wijken af van de andere jaren. Enerzijds was het geval dat de M-toets gemiddeld 6 weken later werd afgenomen, anderzijds zaten we toen midden in de COVID-19 pandemie. Omdat onduidelijk is of we daardoor een hogere, gelijke of juist een lagere score zouden moeten verwachten is de gemiddelde vaardigheidsscore in 2020/2021 niet goed te interpreteren of te vergelijken met de andere jaren.*

Naast vaardigheidsscores worden de behaalde resultaten ook in referentieniveaus uitgedrukt. In **Figuur 4** laten we zien hoeveel procent van de leerlingen in groep 6 en 7 onder het fundamenteel niveau 1F zit en hoeveel procent van de leerlingen het streefniveau 1S of hoger heeft behaald.

Figuur 4 laat zien dat doorgaans ongeveer 40% van de leerlingen minstens het fundamenteel niveau 1F behaalde op de E-toets van groep 6 en 70% op de E-toets van groep 7. Echter, het schooljaar 2019/2020 is hierop een uitzondering: Het percentage leerlingen dat minstens 1F behaalde op de E-toets in groep 6 is nog geen 30% en op de E-toets in groep 7 nog geen 60%. Het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F niet haalde is ook duidelijk groter in schooljaar 2019/2020 dan in de eerdere en opvolgende schooljaren.

Figuur 4. Percentage leerlingen dat referentieniveau 1F en 1S behaalt voor rekenen-wiskunde voor de E-toets groep 6 en 7, schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

Let op

> Deze nieuwe (reeks) factsheets kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de reeks leergroei-factsheets, waar we de periode vóór en sinds COVID-19 vergelijken, aangezien dit andere uitkomstmaten betreft.

> De figuren uit deze factsheets kunnen niet gerelateerd worden aan beleidsmaatregelen en zijn niet voor de evaluatie daarvan te gebruiken.

Colofon

Van Vugt, L., Haelermans, C., Abbink, H., Baumann, S. & Hendrikse, A.(2023). "*Rekenvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden*". NCO Factsheet BV 2023-1.